

Bốn Mùa Lá Rụng

Các Bạn thân mến,

Sáng nay thức dậy, trời âm u và mưa lất phất cả đêm, sân nhà ướt át, tôi đẹp chuyện quét lá, dành thì giờ gọi đến một vài bạn bè thân quen thăm hỏi. Người thì than đau lưng mỗi cốt khi trời trở gió, cảnh lá vàng rơi rụng tả tơi theo từng cơn gió làm họ liên tưởng đến cái thân già với những bệnh tật kéo tới. Có bạn thì khoe mới mua sắm, tích trữ thêm các thuốc uống đầy đủ chất bổ dưỡng, từ cây cỏ đến bột sừng tê giác, mật gấu.....với hy vọng củng cố sức khỏe mình được ổn định trong giai đoạn trên sáu mươi (ăn không ngồi rồi) của đời mình. Đại để các bạn tôi than van việc ngày ngày phải quét lá mùa thu. Tôi thì cũng không khác chi hơn, mỗi một ngày qua đi, tôi ý thức rõ ràng sự tàn hoại (tiềm ẩn và lộ diện) của thân thể mình. Tôi chấp nhận làm bạn với sự tuần hoàn đó, tỉnh thức sống cẩn thận hơn để sự tàn hoại này không xảy ra nhanh với mình.

Tôi thông cảm với các bạn cùng trang lứa và cũng đồng cảm ít nhiều với các bạn ấy. Nhan nhãn trong văn học, nghệ thuật, cũng như trong thực tế thì Mùa Thu đúng là mùa lá rụng, đây là sự vận hành tự nhiên của trời đất. Nhưng thực ra, ít ai thấy sâu sắc hơn, chính xác hơn là trong bốn mùa của một năm, thật ra mùa nào cũng có lá rơi rụng cả.

Nhìn sâu vào từng mùa, nhìn kỹ vào góc rẽ của từng mùa, đây là một cách nhìn mà chữ nghĩa nhà Phật đặt tên là Thiên quán (đơn giản là vậy), ta sẽ nhận ra: tuy mùa Xuân người ta thường thấy những mầm non, rồi hoa nở, nhưng ít người thấy

mùa xuân cũng có lá rụng, và tương tự, các mùa khác, hạ, đông cũng thế; Thành ra trong mùa xuân cũng có mặt của mùa đông và mùa hạ, và trong mùa đông cũng có bóng dáng của mùa thu và mùa xuân. Đó là một cách nhìn hết sức là thực tiễn. Và khi nhìn ra được như vậy, ta mới hiểu rằng: trong mỗi mùa đều có chất liệu của mùa kia – cho nên không chỉ đợi mùa thu ta mới thấy lá rụng, hay hoa chỉ nở khi xuân về - mà mùa nào cũng có lá rụng và mùa nào cũng có hoa nở tốt tươi cả.

Các bạn thân mến,

Tôi hay dỗ tôi bằng cách: không nên chỉ nghĩ rằng, tuổi già không có niềm vui và tuổi trẻ không có nỗi buồn. Tiếp xúc với các bạn trẻ, tôi thấy có những em có rất nhiều nỗi buồn, buồn cho số phận hẩm hiu, hoàn cảnh gia đình, cha mẹ lo bận rộn cơm áo không hòa thuận hạnh phúc, anh chị em trong nhà không thương yêu tương kính, sống ích kỷ riêng tư, học hành gặp khó khăn, thiếu hướng dẫn, đâm ra mất hướng đi và buông trôi tất cả.

Viết đến đây, tôi chợt nhớ đến câu của tác giả nào đó, mà một Thiền Sư đã nhắc đến trong dịp Ngài giảng Pháp:

“Lũ chúng ta đâu thai làm thế kỷ

Bị quê hương ruồng bỏ giống nòi khinh”.

Qua hai câu thơ này tôi cảm nhận cái cảm xúc thất vọng và khổ đau khi cho rằng mình sinh ra đời không đúng thời đúng lúc và hơn nữa là lại nghĩ rằng, mình đã bị quê hương ruồng bỏ, bị giống nòi khinh khi...và tội nghiệp thay, nếu sống với những cảm xúc như thế thì thiệt sự cuộc đời ta, bốn mùa đều hiu hắt và ngày ngày càng thêm băng giá.

Suy nghĩ một chút, ta sẽ thấy ta đâu có tự sinh mà cha mẹ của ta tạo ra ta, khi có được sự sống rồi thì đâu có ai muốn mình chết đi, vậy mà cái chết vẫn đến với ta bất cứ lúc nào và bất cứ ở đâu. Cho nên ngay từ buổi ban đầu ta không có thẩm quyền để lựa chọn cho mình sự sinh ra và sự chết đi, ta thụ động hoàn toàn, cho nên làm sao mà nói đến chuyện làm hay không làm.

Và vì ta thụ động trong sự sinh ra và trong cái chết đi nên việc đầu thai làm thế kỷ là điều không thể nào tránh khỏi, nhưng trong quá trình sống, ta được gia đình, xã hội nuôi dưỡng, ta có được ý thức đối với cuộc sống, mà rồi ta chọn cho mình một cách sống hay một hướng đi sai lầm cho đời mình thì đó mới thật là điều đáng tiếc, và càng đáng tiếc hơn là do ta đã tự chọn cách sống sai, định hướng cuộc đời không đúng nên đi đến chuyện ta bỏ dòng họ, quê cha đất tổ, rồi lại mang cái mặc cảm bị quê hương ruồng bỏ, bị giống nòi khinh...mà thật ra, chẳng có quê hương nào ruồng bỏ mình, quê hương luôn mở rộng vòng tay đón từng đứa con của Mẹ trở về, mà do mình có mặc cảm với quê hương, trốn chạy quê hương; và cũng chẳng có ông bà nào khinh khi con cháu mình, chỉ tại con cháu vì mặc cảm tự tôn

hoặc tự ty, không có cái nhìn đúng nên từ chối dòng họ và đôi khi còn kết án cả dòng họ mình nữa!.

Đánh mất quê hương thì làm sao thấy được đường về. Người trẻ đánh mất quê hương sẽ giống như chính mình đánh mất cái bản chất mùa xuân của chính mình, và những người mái tóc điểm sương đã đánh mất quê hương thì thường sống trong nỗi sầu mông lung của tháng ngày mùa đông lạnh giá....Nhưng tôi cũng bắt gặp đâu đó, có những vị đã may mắn tìm cho mình bến đậu với những sinh hoạt có ý nghĩa, giúp đỡ tha nhân, với những niềm vui thanh tịnh cho những ngày còn lại của đời mình, họ vui và bằng lòng với những gì còn có thể làm được bằng sức khỏe và khả năng hữu hạn của họ, họ vẫn vui hát những bài ca nói về tình người, tình yêu quê hương của một thời đã qua bằng tất cả con tim của mình, không sợ sai nhịp, hát trước hát sau...họ thật sự đã tạo được cho họ mùa xuân vào tuổi xế chiều và đồng thời cũng chế tác được mùa xuân ấm áp, thương yêu cho con cháu họ.

Cho nên, mùa thu hay mùa đông, mùa xuân hay mùa hạ của thiên nhiên là có sự ước lệ của thời gian nhất định, nhưng bốn mùa xuân hạ thu đông của tâm hồn mỗi người là trạng thái bất định về thời gian, có khi chỉ cần trong một khoảnh khắc mà sự sống con người trở nên vĩnh cửu và vô hạn, nhưng cũng có lúc, con người kéo lê đời mình cả trăm năm trong vô vọng, hoang phí, không có chút ý nghĩa nào, ngoài sự lo lắng và sợ hãi, ngoài việc giành giật hơn thua, để rồi lúc nào họ cũng ở trong mùa hè nóng bức khó thở, ngột ngạt, căng thẳng hay chỉ toàn là những ngày đông băng giá, lạnh lẽo cô đơn thiếu vắng nụ cười.

Các bạn thử nghĩ xem: nơi nào có sát phạt lẫn nhau thì nơi đó có sự oi bức, thêm khát của mùa hạ, làm cho đời sống con người bị chết ngộp không có lối thoát; sự nóng bức đốt cháy hết sạch mọi hạnh phúc trong đời sống con người. Con người đôi khi bằng những tiện nghi của khoa học hiện đại có thể vượt qua được sự oi bức nóng cháy do mùa hạ của thiên nhiên đem đến, nhưng đứng trước sự oi bức nóng cháy của mùa hạ trong tâm hồn thì không có một văn minh khoa học nào có thể giúp ta vượt qua, ngoài sự dừng lại, quay vào bên trong để nhìn nội tâm ta cho rõ (thiền quán) để an tịnh tâm ý và nuôi dưỡng chất liệu từ bi hỷ xả trong ta.

Và cũng như thế, sự băng giá, lạnh buốt của tâm hồn như mùa đông cũng sẽ bị tan chảy ra khi ngọn đèn chánh niệm được thắp sáng lên, sự ấm áp sẽ phá đi những tảng băng lạnh cứng, chất chứa lâu nay trong tâm hồn ta, ta sẽ biết rõ, ta đang hiện hữu với tất cả những toàn vẹn hạnh phúc, những khổ đau trong từng giây, từng phút của sự sống và mỗi giây phút đi qua là mỗi giây phút sống động, nhiệm màu, là mỗi giây phút đưa ta đến với thời gian không giới hạn, với không gian thênh thang vô cùng, để thấy được rằng ta cảm ơn đời đã cho ta có mặt với mọi người, với tất cả những cảm xúc của một người bình thường, và trong bất cứ hoàn cảnh

nào, ta vẫn làm chủ được chính mình, nên mùa đông đối với ta chỉ là tên gọi của mùa đó mà thôi.

Bản chất của sự sống là một dòng chảy, không bao giờ bị khép kín. Nên buông thả những ý niệm và những tri giác không đúng trong ta về các mùa của tâm ta. Thả đi mùa xuân trong đời sống thường nhật thì mùa hạ cũng không có lý do để có mặt lâu dài trong ta và rồi mùa thu hay đông cũng theo đó mà lặng yên. Mùa nào cũng cần mùa nào và mùa nào cũng có trong mùa kia. Cho nên mùa nào cũng có lá rơi mà đôi khi ta không nhìn thấy, và ta cũng vậy, ta có thể rơi bất cứ lúc nào và bất cứ ở đâu, đó là một sự thực hiện nhiên của cuộc sống mà không ai trốn tránh được, nó luôn luôn xảy ra cho ta và cho những người chung quanh ta vậy.

Hiên Trúc – Thu 2019

Bông Lục Bình

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại:

<http://www.vietnamvanhien.org/TamHaiDuc.html> [**=bấm vào**]

www.vietnamvanhien.org

VIỆT NAM VĂN HIẾN
www.vietnamvanhien.info
TỦ SÁCH VĂN HIẾN VỚI HƠN 6200 TÁC PHẨM